แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี

GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF LEARNING INNOVATIONS IN SOCIAL STUDIES, RELIGION AND CULTURE LEARNING GROUPS IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 8, KANCHANABURI PROVINCE

สุทธิพร ลีเจริญ*

Suttipon Leechalean*

**ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาพัฒนศึกษา) ศษ.ม. (สาขาพัฒนศึกษา)*

**Master of Education (Development Education) M.Ed. (Development Education)*

*Corresponding Author E-mail: ma_hora@hotmail.com

Received: *March 22, 2023;* ***Revised:*** *June 07, 2023;* ***Accepted:*** *June 25, 2023*

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันของการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมจำแนกตามขนาดสถานศึกษา และ 3) ศึกษาแนวทางในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เป็นการวิจัยแบบผสม ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นประชากรจากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 29 โรงเรียน 1) ผู้บริหารสถานศึกษา สถานศึกษาละ 1 คน จำนวน 29 คน 2) ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 102 คน 3) นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 8,398 คนกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 15 คน 2) ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 81 คน 3) นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 382 คน 4) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ จำนวน 4 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นและแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นแบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันของการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า 1) ตามความคิดเห็นของของนักเรียน อยู่ในระดับ ปานกลาง $\overline{X}$ = 3.40, S.D. = 0.89) 2) ความคิดเห็นของครูอยู่ในระดับมาก

($\overline{X}$ = 4.19, S.D. = 0.38) และ 3) ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 5.00, S.D. = 0.00) 2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร 1) ด้านการบริหาร โรงเรียนขนาดกลางแตกต่างกับขนาดใหญ่ 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่แตกต่างกับขนาดใหญ่พิเศษ 3) ด้านการบริการ โรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นที่แตกต่างกับใหญ่พิเศษ และความคิดเห็นของครูผู้สอน 1) ด้านการบริหาร โรงเรียนขนาดกลาง,ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ แตกต่างกัน 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนขนาดกลาง,ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ ไม่แตกต่างกัน 3) ด้านการบริการ โรงเรียนขนาดกลางกับขนาดใหญ่ที่แตกต่างกับขนาดใหญ่พิเศษ 3.แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อสร้างเป็นแนวทางการพัฒนาการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหาร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการบริการ

คำสำคัญ: การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ขนาดสถานศึกษา

ABSTRACT

research this time intended for 1) Study the current state of using learning innovations. in Social studies, religion and culture department 2) Compare the opinions of administrators and teachers toward the use of learning innovations. Social studies, religion and culture department by the size of the school and 3) To study ways to develop innovative learning in Social studies, religion and culture department. It's a mixed research. using quantitative research methods and qualitative research. The Population used in the research were: 1) School administrators, 29 people 2) 102 teachers in Social studies, religion and culture department 3) 8,398 high school students. The sample group and key informants used in the research were: 1) School administrators, 15 people 2) 81 teachers in Social studies, religion and culture department 3) 382 high school students who gave key information in the interview were 4 people. The tools used to collect data were: structured questionnaires and interviews Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation. content analysis The results showed that 1. Current state of using innovative learning in Social studies, religion and culture department in secondary schools, it was found that 1) According to the students' opinions, it is at a moderate level $\overline{X}$ = 3.40, S.D. = 0.89). 2) The teacher's opinions were at the high level ($\overline{X}$ = 4.19, S.D. = 0.38) and 3) The opinions of school administrators were at a most level ($\overline{X}$ = 5.00, S.D. = 0.00). 2. Comparison of opinions of using learning innovations in Social studies, religion and culture department Classified by school size, it was found that Executive Opinion 1) Management Medium schools are different from large schools. 2) Teaching and learning Medium and large schools are different from extra large. 3) Service Medium schools have a different opinion than extra large. and opinions of teachers 1) Management medium school Large and extra large are different. 2) Teaching and learning medium school large and extra large no difference 3) Service Medium and large schools are different from extra large. 3. Guidelines for learning innovation development in Social studies, religion and culture department learning subjects to create a guideline for the development of learning innovation in Social studies, religion and culture department in 3 areas: 1) Management 2) Teaching and learning 3) Service.

Keywords*:* Learning innovations, Social studies, School size

บทนำ

ในยุคปัจจุบันนวัตกรรมการเรียนรู้นับเป็นหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน โดยถูกพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในด้านการพัฒนาผู้เรียน และเป็นการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งการพัฒนาครูให้สามารถนำรูปแบบของนวัตกรรมทางการศึกษา มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและการทำวิจัยนั้นจะช่วยให้ครูปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพและเป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยปัจจัยพื้นฐานคือการสร้างความพร้อมของเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ให้มีสมรรถนะและจำนวนเพียงต่อการใช้งานของผู้เรียน รวมถึงการอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนสามารถใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ได้ตลอดเวลาจะเป็นปัจจัยเบื้องต้นของการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ (ชัชพล ทรงสุนทรวงศ์, 2559 : 20-23)

จากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้ระบบการศึกษาของชาติกำหนดให้มีการจัดประสบการณ์ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความรู้ความสามารถทักษะและคุณค่าที่จำเป็นต่อชีวิต สามารถที่จะแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต คิดวิเคราะห์ มีความสามารถด้านเทคโนโลยี มีผลต่อบุคคลแต่ละฝ่าย คือ นักเรียนมีนิสัยใฝ่รู้รักการอ่าน และการค้นคว้า สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีทักษะการดำรงชีวิตในสังคมยุคใหม่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ ครูมีทักษะในการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ผู้บริหารเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงให้โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่ดีมีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาวิชาการหลักสูตรนวัตกรรมโรงเรียนเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพ ผู้ปกครองและชุมชนให้การยอมรับเชื่อถือ (อัจศรา ประเสริฐสิน, เทพสุดา จิวตระกูล & จอย ทองกลุ่มศรี, 2560) และจากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารและสังเคราะห์เนื้อหาสาระจากงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง พบว่าในการพัฒนาและปรับปรุงนวัตกรรมการเรียนรู้นั้น สิ่งที่สำคัญในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ ต้องอาศัยองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหาร ด้านการบริการ และด้านการจัดการเรียนการสอน

สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ 1 ใน 8 กลุ่มสาระ จัดตั้งขึ้นโดยกระทรวงศึกษาธิการนั้นได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ให้เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน แต่ในปัจจุบัน ปัญหาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาที่พบในประเทศไทยส่วนใหญ่ คือ ผู้สอนส่วนใหญ่จัดการเรียนการสอนแบบบรรยายเนื้อหาตามหนังสือ ขาดเทคนิคและวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ ทำให้ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน และเนื้อหาสาระบางอย่างก็ไม่ได้นำไปใช้จริงในชีวิตประจำวัน (วิภาพรรณ พินลา, 2561: 39)

จากปัญหาข้างต้น นำไปสู่การเกิดปัญหาต่าง ๆเช่น ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์วิชาสังคมศึกษาไม่น่าพึงพอใจและมีความสามารถในด้าน คิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดแก้ปัญหา การคิดตัดสินใจ ต่ำกว่าเกณฑ์ (สุพัตรา ตาดม่วง, 2558: 58) ดังนั้น ครูผู้สอนมีหน้าที่ในการค้นหาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์วิชาสังคมศึกษาไม่น่าพึงพอใจ และการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้จะช่วยให้เด็กมีผลสัมฤทธิ์ในรายวิชาสังคมศึกษาได้ดีขึ้นอย่างไร นำไปสู่การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม

สำหรับสาเหตุที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี เนื่องจากที่ผ่านมาผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในปีงบประมาณ 2554 พบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ไม่ผ่านมาตรฐานที่ 5 คือในด้านผู้เรียนมีความรู้และทักษะตามหลักสูตร โดยได้คะแนนรวมทุกตัวบ่งชี้ต่ำกว่า 80 คะแนนและผลเฉลี่ยในรายวิชาสังคมศึกษาระดับ

มัธยมศึกษามีคุณภาพไม่เป็นที่น่าพอใจ โดยคุณภาพการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีคะแนนเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8, 2558: 1) และจังหวัดกาญจนบุรีเป็นพื้นที่การศึกษาที่ได้รับการประกาศให้เป็นพื้นที่สำหรับการทดลองนวัตกรรมการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561:1) ดังนั้นจากที่มาและความสำคัญข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อช่วยพัฒนาการเรียนการสอนในรายวิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

กรอบแนวคิดการวิจัย

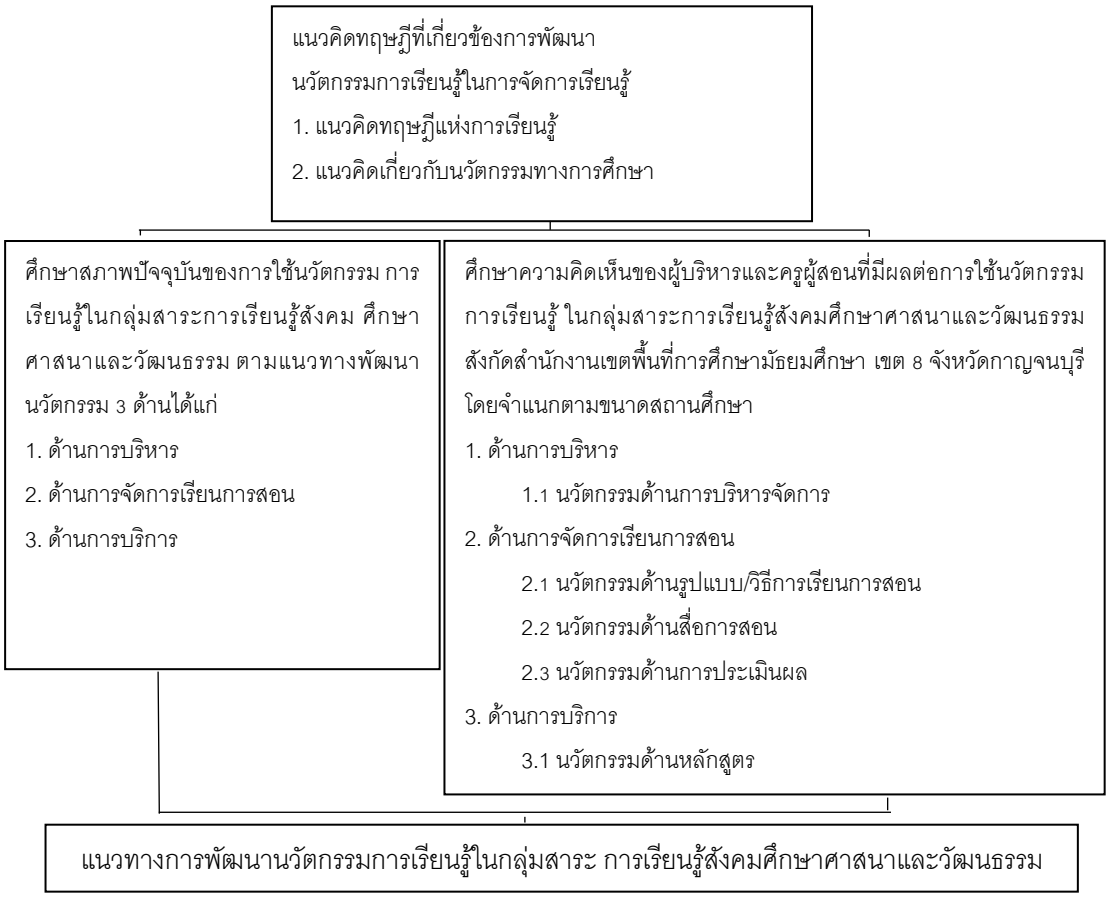

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี เมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากร/กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร เป็นประชากรจากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 29 โรงเรียน

1. ผู้บริหารสถานศึกษา สถานศึกษาละ 1 คน จำนวน 29 คน
2. ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 102 คน
3. นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 8,398 คน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นประชากรจากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 15 โรงเรียน

1. ครูผู้สอนและนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างมาจากการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane', 1973 : 727-728) ในระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อน 5% ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างเพื่อการศึกษาครั้งนี้ คือ 2) ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 81 คน 3) นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 382 คน

หลังจากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี จาก 29 โรงเรียน โดยสุ่มตามขนาดสถานศึกษาในอัตราส่วนที่เท่ากันคือ 1) โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 5 แห่ง 2) โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 5 แห่ง และ 3) โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 5 แห่ง เพื่อความสะดวกแก่การคิดสัดส่วนผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละขนาดโรงเรียน

2. เนื่องจากผู้วิจัยไม่ทราบจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาว่ามีจำนวนเท่าใด ดังนั้นในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยเลือกใช้การสุ่มแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามพื้นที่ดังกล่าว จึงได้ผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาละ 1 คน จำนวน 15 คนเพื่อให้สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งตามขนาดสถานศึกษาสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 15 โรงเรียน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เป็นผู้เชี่ยวชาญจากสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมินที่ได้รับรางวัล 1 โรงเรียน 1 นวัตกรรม ระดับประเทศ ประจำปี 2564 จากคุรุสภาแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. ผู้บริหาร สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ที่ได้รับรางวัล 1 โรงเรียน 1 นวัตกรรม ประจำปี 2564 จำนวน 2 คน โดยเลือกตัวอย่างแบบเจาะจงของการศึกษาเป็นหลักเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติภายใต้กรอบการศึกษาวิจัยซึ่งเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ 1) เป็นบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 2) เป็นบุคลากรฝ่ายบริหารการศึกษา 3) มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปีขึ้นไป 4) สังกัดอยู่ในสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมินที่ได้รับรางวัล 1 โรงเรียน 1 นวัตกรรม

ระดับประเทศ ประจำปี 2564 จากคุรุสภา ได้แก่ ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษากาญจนบุรี และโรงเรียนหนองขาวโกวิทพิทยาคม จังหวัดกาญจนบุรี

2. ครูหรือนวัตกรทางการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ที่ได้รับรางวัล 1 โรงเรียน 1 นวัตกรรม ประจำปี 2564 จำนวน 2 คน โดยเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง ของการศึกษาเป็นหลักเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติภายใต้กรอบการศึกษาวิจัยซึ่งเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ 1) เป็นบุคลากรทางการศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 8 2) มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปีขึ้นไป 3) สังกัดอยู่ในสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมินที่ได้รับรางวัล 1 โรงเรียน 1 นวัตกรรมระดับประเทศ ประจำปี 2564 จากคุรุสภา ได้แก่ 1) ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษากาญจนบุรี 2) โรงเรียนหนองขาวโกวิทพิทยาคม จังหวัดกาญจนบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

1. เป็นแบบสอบถาม 3 ฉบับ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามแนวคิดของ ลิเคิร์ท (Best& Kahn) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ (Rating Scales) โดยเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ดังนี้

1.1 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักเรียน เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ Checklist ประกอบไปด้วย อายุ เพศ ชั้น

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

1.2 แบบสอบถามความคิดเห็นของครู ที่มีต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของครู เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ Checklist ประกอบไปด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับเงินเดือน และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครู ที่มีต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

1.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร ที่มีต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ Checklist ประกอบไปด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับเงินเดือน และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหาร ที่มีต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

2. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) ครูหรือนวัตกรทางการศึกษา จำนวน 4 คน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษาตำแหน่งงาน ระยะเวลาที่ทำงาน และประสบการณ์ด้านการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้

2.2 แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านการบริการ และ 3) ด้านการบริหาร โดยมีประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้องดังนี้ 1) การมีต้นทุนทางนวัตกรรมของโรงเรียน 2) การบูรณาการนโยบายด้านการศึกษา 3) การพัฒนาบุคลากร 4) การพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ 5) การมีบทบาทผู้นำในการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร 6) การสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดและชุมชน

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถามเพื่อให้การดำเนินการศึกษาครั้งนี้ สามารถวัดได้ตรงตามกรอบแนวคิดของการศึกษาและบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาหลักการแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารและงานที่เกี่ยวข้อง จากนั้นกำหนดกรอบแนวคิดและประเด็นในการศึกษาและสร้างแบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถามที่แก้ไขมาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดย นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence หรือ IOC) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง ในแต่ละข้อคำถามของแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือ หลังผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ มีอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 แสดงว่าข้อคำถามสามารถนำมาใช้วัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ แต่หากมีข้อคำถามที่ต่ำกว่าเกณฑ์ของค่า (IOC) คำถามนั้นจะนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อแนะนำ

3. นำผลจากแบบสอบถามที่แก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะไปทดลองใช้ (Try-out) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในการทดลองที่มีบริบทใกล้เคียงกับประชากรที่ใช้ศึกษาจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยได้ค่าความเชื่อมั่นของ 1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้เท่ากับ 0.95 2) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้เท่ากับ 0.96 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้เท่ากับ 0.96 จากนั้นนำมาจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อให้การดำเนินการศึกษาครั้งนี้ สามารถวัดได้ตรงตามกรอบแนวคิดของการศึกษาและบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาหลักการแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารและงานที่เกี่ยวข้อง กำหนดกรอบแนวคิด

2. สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบ ความถูกต้องของภาษา ประเด็นคำถามว่า ครอบคลุมเนื้อหา หรือตัวแปรหรือไม่ ภาษาชัดเจนเหมาะสมกับกลุ่ม ตัวอย่างหรือไม่

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่ร่างขึ้นนำเสนอผู้เชี่ยวชาญพร้อมสรุปย่อถึงตัวแปรและวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญใช้ประกอบการตรวจสอบประเมินความครบถ้วนถูกต้องของเนื้อหาและโครงสร้างของข้อคำถาม (Content Validity) โดยวิธีวิเคราะห์ ข้อคำถามและพิจารณาประเมินให้ค่าคะแนนเพื่อตรวจสอบดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index หรือ IOC) ของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญที่จะทำการประเมิน 3 คน

4. นำข้อมูลการประเมิน (ค่าคะแนนการประเมิน) มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) โดยทำตารางการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง และพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งโดยทั่วไปจะถือว่าข้อคำถามนั้นมีความตรงตามเนื้อหามีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นตัวชี้วัดของตัวแปร ได้ผลค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม อยู่ในช่วง 0.6 - 0.83

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ใช้การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นที่มีต่อองค์ประกอบในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3 ด้านได้แก่ 1) ด้านการบริหาร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการบริการ โดยผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยใช้เกณฑ์กำหนดความหมายตามขอบเขตของค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของเบสท์ (John W. Best)

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันของการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียน

สภาพปัจจุบันของการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียน	ระดับ		
	($\overline{X}$)	(S.D)	แปลผล
1. ด้านการบริหาร	3.40	0.85	ปานกลาง
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.39	0.86	ปานกลาง
3. ด้านการบริการ	3.40	0.89	ปานกลาง
ผลรวม	3.40	0.87	ปานกลาง

ตารางที่ 2 สภาพปัจจุบันของการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปเป็นรายด้าน

สภาพปัจจุบันของการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียน	ระดับ		
	($\overline{X}$)	(S.D)	แปลผล
1. ด้านการบริหาร	4.78	0.27	มากที่สุด
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.91	0.11	มากที่สุด
3. ด้านการบริการ	5.00	0.00	มากที่สุด
ผลรวม	4.90	0.13	มากที่สุด

ตารางที่ 3 สภาพปัจจุบันของการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมของครู สรุปเป็นรายด้าน

สภาพปัจจุบันของการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียน	ระดับ		
	$\overline{(X)}$	(S.D)	แปลผล
1. ด้านการบริหาร	4.15	0.43	มาก
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.19	0.38	มาก
3. ด้านการบริการ	4.08	0.70	มาก
ผลรวม	4.15	0.51	มาก

2. แบบสอบถามความคิดเห็น ใช้การหาค่า t–test (Independent Samples) และจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)และการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ (Least Significant Different :LSD)

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ตัวแปร	แหล่งความ แปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig
ความคิดเห็นของผู้บริหาร						
ด้านการบริหาร	ระหว่างกลุ่ม	3.675	2	1.803	4.500	0.035
	ภายในกลุ่ม	4.802	12	4.002		
	รวม	8.433	14			
ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	4.933	2	2.467	7.400	0.008
	ภายในกลุ่ม	4.000	12	0.333		
	รวม	8.933	14			
ด้านการบริการ	ระหว่างกลุ่ม	4.558	2	2.279		
	ภายในกลุ่ม	4.250	12	.354	6.435	0.013
	รวม	8.808	14			
ความคิดเห็นของครูผู้สอน						
ด้านการบริหาร	ระหว่างกลุ่ม	2.965	2	1.482		
	ภายในกลุ่ม	0.953	99	0.010	154.04	.000
	รวม	3.917	101			
ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	0.101	2	0.050		
	ภายในกลุ่ม	3.492	99	0.035	1.429	0.245
	รวม	3.593	101			
ด้านการบริการ	ระหว่างกลุ่ม	1.969	2	0.984	5.232	0.007
	ภายในกลุ่ม	18.630	99	0.188		
	รวม	20.599	101			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา เป็นรายคู่ด้วยวิธี (Least Significant Difference :LSD)

จำแนกตามขนาดสถานศึกษา		ขนาดสถานศึกษา			จำแนกตามขนาดสถานศึกษา		ขนาดสถานศึกษา		
		กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ			กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ
1. ความคิดเห็นของผู้บริหาร					1. ความคิดเห็นของครูผู้สอน				
ด้านการบริหาร	$\overline{X}$	4.40	3.20	3.80	ด้านการบริหาร	$\overline{X}$	4.00	3.85	3.50
กลาง	4.40	-	1.2000*	.6000	กลาง	4.00	-	.1411*	.5000*
ใหญ่	3.20	-1.2000*	-	-.6000	ใหญ่	3.85	-.1411*	-	.3588*.
ใหญ่พิเศษ	3.80	-.6000	.6000	-	ใหญ่พิเศษ	3.50	-.5000*	-.3588*	-
ด้านการจัดการเรียนการสอน	$\overline{X}$	4.60	3.20	4.00	ด้านการจัดการเรียนการสอน	$\overline{X}$	3.68	3.75	3.70
กลาง	4.60	-	-.8000	-1.800*	กลาง	3.68	-	-.0773	-.0263
ใหญ่	2.20	.8000	-	-1.000*	ใหญ่	3.75	.0773	-	.0509
ใหญ่พิเศษ	4.00	1.800*	1.0000*	-	ใหญ่พิเศษ	3.70	.0263	-.0509	-
ด้านการบริการ	$\overline{X}$	3.03	3.75	4.68	ด้านการบริการ	$\overline{X}$	4.00	3.97	3.65
กลาง	3.03	-	-.65000	1.350*	กลาง	4.00	-	.0201	.3478*
ใหญ่	3.75	.65000	-	-.7000	ใหญ่	3.97	-.0201	-	.3276*
ใหญ่พิเศษ	4.68	1.3500*	.7000	-	ใหญ่พิเศษ	3.65	-.3478*	-.3276*	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นแบบมีโครงสร้าง ใช้วิธีการวิเคราะห์ที่โดย การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งคือการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นกระบวนการทำงานที่ต่อเนื่อง ซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่ เมื่อเริ่มต้นเก็บข้อมูล จนถึงเมื่อสิ้นสุดการเก็บข้อมูล ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ใหญ่ ได้แก่ 1) การจัดระเบียบข้อมูล 2) การทำดัชนีหรือกำหนดรหัสของข้อมูล 3) การกำจัดข้อมูลหรือสร้างข้อสรุปชั่วคราว 4) การสร้างบทสรุป โดยผู้วิจัยมีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation Technique)

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันของการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จากการศึกษา 1) ตามความคิดเห็นของนักเรียน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ลำดับ 1 คือ ด้านการบริการ อยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.40, S.D. = 0.89) 2) ตามความคิดเห็นของครู เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ลำดับ 1 คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.19, S.D. = 0.38) 3) ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ลำดับ 1 คือด้านการบริการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 5.00, S.D. = 0.00)

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

2.1 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร 1) ด้านการบริหาร พบว่า ผู้บริหารของโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นที่แตกต่างกับขนาดใหญ่ 2) ในด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า โดยที่ผู้บริหารของโรงเรียนขนาดกลางและ

โรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 3) ในด้านการบริการ พบว่า ผู้บริหารของโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นที่แตกต่างกับโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

2.2 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอน 1) ด้านการบริหาร พบว่า โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า โรงเรียนขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกัน 3) ด้านการบริการ พบว่า โรงเรียนขนาดกลางกับขนาดใหญ่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับขนาดใหญ่พิเศษ

3. แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี ประกอบไปด้วย

1. ด้านการบริหาร การจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านการบริหารนั้นเน้นการมีส่วนร่วมจากหลายภาคส่วนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาพัฒนาบุคลากรโดยจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการนำนวัตกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมเป็นผู้สร้างสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมและการสร้างเครือข่ายครูด้วยกระบวนการ PLC

3. ด้านการบริการ ใช้วิธีการใหม่ ๆ ในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นและตอบสนองความต้องการสอนบุคคล โดยมีการพัฒนาหลักสูตรอยู่เสมอเพื่อให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีของประเทศและของโลก และจัดให้มีสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณภาพทันสมัยก็อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน จัดสรรงบประมาณและลงทุนพัฒนาด้านแหล่งเรียนรู้ภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมและการหาแหล่งทุนทรัพยากรจากหน่วยงานภายนอก

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี ผู้วิจัยขออภิปรายผลออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1.1 ด้านบริหาร พบว่า โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยมีการพัฒนาอาคารสถานที่ให้ใช้งานได้อยู่เสมอและครูผู้สอนมีการสร้างหรือผลิตนวัตกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษาอย่างเป็นปัจจุบันและผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอและมีการส่งเสริมให้มีการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้โดยให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ และสนับสนุนให้ครูฝึกอบรมวิธีการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจศรา ประเสริฐสิน (2560) ได้ศึกษา การศึกษาแนวทางการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและการทำวิจัยของครู พบว่า การเรียนโดยใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นต่อการเรียนมากขึ้น มีส่วนทำให้ผลการเรียนดีขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลับเบอร์ส (Lubbers, 2014) ในประเด็นของเสนอแนะให้มีแนวทางในการสนับสนุนนวัตกรรมทาง

การศึกษาสำหรับครู พบว่า ครูทุกคนควรจะได้รับการสนับสนุนให้มีนวัตกรรมการเรียนรู้ตามความต้องการแต่ละบุคคล มีการดูแลและสอนบุคลากรเพื่อพัฒนาและสนับสนุนนวัตกรรมเหล่านี้แก่ผู้สอน

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า สื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษาที่ครูใช้มีความสัมพันธ์กับเนื้อหาบทเรียน มีการประเมินผลเพื่อเป็นการทดสอบว่าผู้เรียนเข้าใจบทเรียนและเรียนรู้จากนวัตกรรมการเรียนรู้และมีการพัฒนานวัตกรรมที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาหรือศักยภาพและบริบทของผู้เรียนและมีการเผยแพร่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจศรา ประเสริฐสิน และคณะ (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาแนวทางการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและการทำวิจัย พบว่า การสร้างเจตคติและทักษะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาให้กับผู้สอนนั้นจะช่วยสนับสนุนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจได้รวดเร็วยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับ ฤทธิไกร ไชยงาม, กันยารัตน์ ไวคำ & หทัย ไชยงาม (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการแก้ไขเพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียน โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทักษะ พบว่า ควรส่งเสริมให้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีการแลกเปลี่ยนประชุมอภิปราย เสนอแนะบูรณาการความรู้เกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมการเรียนต่าง ๆ ร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วารีรัตน์ แก้วอุไร (2560) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่สังคมแห่งคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้ พบว่า ความต้องการในการพัฒนาตนเองของครูในเรื่องนวัตกรรมการเรียนรู้เป็นจำนวนมากจึง ส่วนด้านที่พบว่าต้องการพัฒนาเป็นอย่างมาก ได้แก่ นวัตกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษาที่ครูใช้มีความสัมพันธ์กับเนื้อหาบทเรียนและจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษาน้อย

1.3 ด้านบริการ พบว่า โรงเรียนสนับสนุนการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนเป็นอย่างและจัดให้มีห้องสมุดที่ให้การบริการในการสืบค้นข้อมูลให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองและครูมีส่วนร่วมในการพัฒนานวัตกรรมทางด้านหลักสูตรโดยการใช้วิธีการใหม่ ๆ ในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่นและและให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและมีการสนับสนุนจากภายนอกโดยหน่วยงานต้นสังกัดได้มีการจัดสรรทรัพยากรงบประมาณและอุปกรณ์สนับสนุนการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ให้แก่สถานศึกษาอย่างเพียงพอและส่งเสริมให้เกิดการประยุกต์ใช้นวัตกรรมจากทรัพยากรในท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ วารีรัตน์ แก้วอุไร (2560) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่สังคมแห่งคุณธรรมภูมิปัญญาและการเรียนรู้ พบว่า ครูต้องการพัฒนาตนเองในเรื่องนวัตกรรมการเรียนรู้ จึงได้นำข้อมูลดังกล่าวมาปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของครูที่จะประยุกต์ใช้กระบวนการวิจัยพัฒนาเป็นผลงานวิชาการบูรณาการเข้าด้วยกัน จึงได้นำเสนอหลักสูตรพัฒนาครูประจำการในโรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เกิดการเรียนรู้สร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้และนำไปใช้จัดการเรียนการสอน

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยผู้วิจัยได้พิจารณาจากทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหาร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการบริการ ซึ่งประกอบไปด้วย 1) นวัตกรรมด้านการบริหารจัดการ 2) นวัตกรรมด้านรูปแบบ/วิธีการเรียนการสอน 3) นวัตกรรมด้านสื่อการสอน 4) นวัตกรรมด้านการประเมินผล 5) นวัตกรรมด้านหลักสูตร พบว่า โดยภาพรวมผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่า ขนาดของสถานศึกษาส่งผลต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ราตรี กฤษวงศ์ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี พบว่า เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกัน กล่าวได้ว่าการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานการปฏิบัติงานแตกต่างกันเมื่อขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร (2560) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน พบว่า ด้านแนวทางการพัฒนาด้านเทคนิควิธีการ โรงเรียนขนาดเล็ก

มีความต้องการพัฒนาด้านวิธีการสอน โรงเรียนขนาดกลางมีความต้องการพัฒนาตนเองด้านเทคนิคและการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้และโรงเรียนขนาดใหญ่มีความต้องการพัฒนาด้านทักษะการสื่อสารในการถ่ายทอดความรู้โดยใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ รองลงมาคือ โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความต้องการนำนวัตกรรมการเรียนรู้มาใช้เพื่อพัฒนานักเรียนในด้านความรู้ทักษะ และกระบวนการคิด แต่โรงเรียนขนาดเล็กมีความต้องการพัฒนาปรับปรุงเทคนิคการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหา สภาพปัจจุบันและตัวนักเรียน

นอกจากนี้ยังพบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ ในด้านการจัดการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่า ขนาดของสถานศึกษาไม่ส่งผลต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ในด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ คมเดช ราชเหนือ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาบุลากรด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อรองรับการปฏิรูปการศึกษา พบว่า ความต้องการของบุคลากรในการพัฒนาตนเองด้านการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกัน มีความต้องการอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุรีพร มุลนี (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 พบว่า โรงเรียนต่าง ๆ ที่อยู่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้มีการสนับสนุนให้เกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนสิ่งใหม่ ๆ เพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นจึงทำให้ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ ในด้านการจัดการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมใน 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

3.1 ด้านการบริหาร

3.1.1 สถานศึกษาควรมีต้นทุนทางนวัตกรรมที่ดีและครบครัน

มีความต้องการส่งเสริมให้มีจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศต่อการเรียนรู้ เช่น เว็บไซต์รายวิชาสังคมศึกษา เป็นต้น และต้องการส่งเสริมให้มีจัดทำบทเรียนออนไลน์ เช่น live worksheet โดยให้นักเรียนควรมีส่วนร่วมในการประเมินนวัตกรรม เช่น แบบสอบถามความพึงพอใจหลังจากการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ สุวรรณา กลิ่นนาค (2562) ได้ศึกษา สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม พบว่า การดำเนินงานของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการเรียนรู้ เกิดจากจากโรงเรียนที่มีต้นทุนที่ดี มีนวัตกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ และสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณภาพ

3.1.2 นโยบายสนับสนุนการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ที่ชัดเจนและนำนโยบายมาปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

ควรมีการขับเคลื่อนในด้านการสร้างความรอบรู้และเข้าใจแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของผู้เรียนหรือมีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และ ควรมีภาคีเครือข่ายเพื่อร่วมกันสร้างพื้นที่นวัตกรรมการเรียนรู้ และจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ เทพสุดา จิวตระกูล (2561) ได้ศึกษาการศึกษาแนวทางการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษา ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและการทำวิจัยของครู พบว่า นโยบายในการสนับสนุนเกี่ยวกับการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาของทางโรงเรียน แต่ละโรงเรียนมีนโยบายสนับสนุนให้มีการจัดทำนวัตกรรมและส่งเสริมให้ครูจัดหานวัตกรรมให้แก่นักเรียน

3.1.3 การส่งเสริมสนับสนุนและมีการพัฒนาพัฒนาบุคลากร

บุคลากรถือเป็นปัจจัยสำคัญจึงควรจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับครูและบุคลากรเกี่ยวกับการพัฒนาสร้างสื่อและส่งเสริมให้มีการใช้การสร้างหรือผลิตนวัตกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษาอย่างเป็นปัจจุบันและนำผลการประเมินหรือการนิเทศการใช้สื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้มาใช้ในการช่วยเหลือครูสอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2563) ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ หากครูมีคุณภาพที่สามารถพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้

ได้อย่างมีคุณภาพแล้วก็จะส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนครูจึงควรได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้และมีเจตคติที่ดีต่อการทำหน้าที่ครู

3.1.4 ผู้นำที่เข้มแข็งตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้และเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงในการใช้นวัตกรรม

ผู้นำเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนานวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทเป็นผู้ที่ริเริ่มสนับสนุนส่งเสริมให้มีการนำนวัตกรรมการเรียนรู้เรียนรู้มาใช้ภายในสถานศึกษาและควรมีนโยบายส่งเสริม สนับสนุน กำกับติดตามให้มีการใช้นวัตกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ ปานชนก ด้วงอุดม (2562) การศึกษาสภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารจะต้องสนับสนุนให้นวัตกรรมได้รับการยอมรับและนำมาใช้ในการผลิตการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน

3.2.1 การจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการใช้นวัตกรรมในรายวิชาสังคมศึกษา

การจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ความสำคัญสำหรับการลงมือปฏิบัติให้มากขึ้นและส่งเสริมให้นำนวัตกรรมการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้กับกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและตรงตามความต้องการของผู้เรียนและส่งเสริมให้เกิดการนำไปต่อยอดจนสามารถสร้างเป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษาใหม่ได้ สอดคล้องกับ ดวงกมล สินเพ็ง (2551) ได้ศึกษาหลักการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา พบว่า ในจัดการเรียนรู้สังคมศึกษานั้นควรจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการตั้งแต่หลักสูตร บูรณาการความรู้ทักษะค่านิยม และจริยธรรมสู่การปฏิบัติจริงด้วยการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ ให้สัมพันธ์กับวิชาต่าง ๆ

3.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมต้องมีความหลากหลายและเป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนมีการสร้างผลงานที่เป็นเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้ซึ่งจากเดิมที่ผู้เรียนเป็นเพียงผู้เรียนรู้หรือผู้ใช้สื่อการเรียนเท่านั้นจึงเพิ่มบทบาทให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมเป็นผู้ร่วมในการเป็นผู้สร้างสื่อการเรียนรู้ด้วยเช่นกัน เช่น อินโฟกราฟิกส์ สอดคล้องกับ มนัสนันท์ หัตถศักดิ์ (2557: 21) ได้ศึกษา การสร้างความรู้ความเข้าใจกระบวนการเรียนการสอน พบว่า ครูสังคมศึกษายุคนี้จึงต้องให้ความสำคัญในการจัดห้องเรียนที่นำเอาเทคโนโลยีมาเสริมกับกิจกรรมการเรียนรู้ ให้แรงจูงใจ มีการแข่งขันมีรางวัล จะทำให้ผู้เรียนกระตือรือร้น ในการเรียนรู้และครูต้องปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยที่เปลี่ยนไป

3.2.3 การส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้นให้ครูมีการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

ครูและบุคลากรเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ต้องได้รับการพัฒนาโดยการสร้างสังคมการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาแนวทางสำคัญคือกระบวนการใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ในการสร้างเครือข่ายร่วมกันและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มครูด้วยและการนำไปเผยแพร่เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายครูหรือกลุ่มอื่นที่แตกต่างหลากหลาย และเผยแพร่และสร้างเครือข่ายอย่างกว้างขวาง สอดคล้องกับ จอย ทองกล่อมศร (2560) ได้ศึกษาการศึกษาแนวทางการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและการทำวิจัย พบว่าสถานศึกษาควรมีนโยบายส่งเสริม สนับสนุน กำกับติดตามให้มีการใช้นวัตกรรม

3.2.4 หลักสูตรที่เอื้อต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา

หลักสูตรมีความสำคัญต่อการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ จึงต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาอยู่เสมอโดยนำผลการประเมินจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ บันทึกหลังการสอน นำมาวิเคราะห์ในกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อ

พัฒนาหลักสูตร เช่น หลักสูตรท้องถิ่นเพื่อให้สอดคล้องกับบริบท สอดคล้องกับ พระพีระยุทธ จี๋มะลิ (2557) ได้ศึกษาการบริหารและการจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 พบว่า แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และการร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร 1) ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร 2) ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ 3) ด้านการสนับสนุนการใช้หลักสูตร 4) ด้านการนิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตร 5) ด้านการประเมินการใช้หลักสูตร เพื่อนำไปสู่พัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพต่อไป

3.3 ด้านการบริการ

3.3.1 ความพร้อมทางด้านวัสดุ/อุปกรณ์ในการส่งเสริมการใช้และการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้

วัสดุอุปกรณ์มีความสำคัญมากต่อการพัฒนา จึงต้องมีการปรับปรุงซื้ออุปกรณ์ให้มีคุณภาพและทันสมัยที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้และมีวัสดุอุปกรณ์ให้เลือกใช้ได้อย่างเพียงพอและอยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานอยู่เสมอ เช่น การจัดโต๊ะเก้าอี้ที่นั่งสามารถเคลื่อนย้ายได้สะดวกเพื่อปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมตามกิจกรรมที่, การจัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอนใบความรู้ สอดคล้องกับ กุลชา สีภาพันธุ์ (2554) ได้ศึกษา การพัฒนาการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียน พบว่า ในด้านงบประมาณและสื่อวัสดุอุปกรณ์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอและเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนและให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์ที่ต้องการและสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน

3.3.2 ความพร้อมทางด้านอาคารสถานที่ ที่เอื้อต่อการใช้และพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้

อาคารสถานที่เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนานวัตกรรม จึงควรมีการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอต่อการลงทุนในการพัฒนาด้านแหล่งเรียนรู้ภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เช่น ห้องสมุดกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ เลิศศักดิ์ คำปลิว (2551) ได้ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ควรจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เหมาะแก่การเรียนรู้ด้วยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรและโดยบุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารและตัดสินใจ

3.3.3 การประสานความร่วมมือเป็นภาคีเครือข่ายกับหน่วยงานภายนอกอย่างต่อเนื่อง

การมีภาคีเครือข่ายที่เข้มแข็งและการประสานความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกนั้นเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ สถานศึกษาจึงควรมีการหาแหล่งทุนและการสนับสนุนทรัพยากรจากหน่วยงานภายนอกที่มีส่วนเกี่ยวข้อง สอดคล้องกับ Kay (2011); Wiggins and McTighe (2007); Apple Classrooms of Tomorrow –Today (2008) ที่กล่าวถึงการบริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 พบว่า ผู้บริหารจะต้องเห็นความสำคัญของสมรรถนะนวัตกรและประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรต่าง ๆ เพื่อร่วมกันสร้างระบบนิเวศนวัตกรรมหรือพื้นที่นักประดิษฐ์ ซึ่งจะกลายเป็นสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สำคัญของโรงเรียน ซึ่งจะช่วยส่งเสริมในนวัตกรรมการบริหาร และนำไปสู่การพัฒนานวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. โรงเรียนหรือหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และทักษะด้านการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้สำหรับครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการใช้งาน

2. โรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาและบริหารจัดการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้และฝึกอบรมการบำรุงรักษาสื่อนวัตกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและนำมาใช้ได้จริง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการประยุกต์ใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ ในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

2. ควรมีการศึกษาวิจัยพฤติกรรมการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อจะเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนสถานศึกษาที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในอนาคต เพื่อให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าต่อการลงทุนมากที่สุด

บรรณานุกรม

Kay, K. (2011). *Seven steps to becoming a 21st century school or district*. Retrieved February20, 2020, Retrieved from https://www.edutopia.org/blog/21st.

Wiggins, G. P., McTighe, & J. (2007). *Schooling by design: Mission, action, and achievement*. Alexandria, VA:ASCD.

เทพสุดา จิวตระกูล. (2561). *การศึกษาแนวทางการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษา ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและการทำวิจัยของครู*. บรรณศาสตร์ มศว.

เลิศศักดิ์ คำปลิว. (2551). *การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1*. มหาสารคาม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

กุลชา สีภาพันธุ์. (2554). *การพัฒนาการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียน เทศบาล 2 หนองบัว*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏเชียงราย.

คมเดช ราชเหนือ. (2558). *การบริหารการพัฒนาบุลากรทางการศึกษาด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อรองรับการปฏิรูปการศึกษา*. สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ชัชพล ทรงสุนทรวงศ์. (2559). *นวัตกรรมการบริการ*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. 20-23.

วารีรัตน์ แก้วอุไร. (2560). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่สังคมแห่งคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้*. คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร.

วิภาพรรณ พินลา. (2561). *การจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. (2558). *รายงานผลการประกันคุณภาพการศึกษา*.

สุพัตรา ตาดม่วง. (2558). *การดำเนินการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองหว้า สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

อัจศรา ประเสริฐสิน. (2560). *การศึกษาแนวทางการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษา*. บรรณศาสตร์ มศว. 2, 86.

อัจศรา ประเสริฐสิน, เทพสุดา จิวตระกูล, & จอย ทองกล่อมศรี. (2560). *การศึกษาแนวทางการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน*. วารสารบรรณศาสตร์ มศว. 10(2), 78-89.